

Magyar Helsinki Bizottság

Dr. Pintér Sándor miniszter

Belügyminisztérium

1903 Budapest Pf. 314.

sandor.pinter@bm.gov.hu;

miniszter@bm.gov.hu

Balog Zoltán államtitkár

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

Társadalmi Felzárkóztatásért Felelős Államtitkárság

1357 Budapest, Pf. 2.

zoltan.balog@kim.gov.hu

tárgy: a Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia végrehajtásáról szóló BM intézkedési terv keretében létrehozott munkacsoport eredményességéről

Tisztelt Miniszter Úr!

Tisztelt Államtitkár Úr!

A jelen levelet aláíró civil szervezetek meghívást kaptak a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia végrehajtásának a 2012-2014 évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1430/2011. (XII. 13.) Korm. Határozat VI. 8-15. pontjaiban meghatározott feladatok végrehajtására elfogadott BM intézkedési terv V.2. pontjában feltüntetett munkacsoportban való együttműködésre a munkacsoportot koordináló Országos Rendőr-főkapitányságtól (ORFK). Az együttműködésre vonatkozó szándékot – az alábbiakban ismertetett kifogásaink ellenére – örömmel fogadtuk, ugyanis álláspontunk szerint is rendkívül fontos az állami és civil szféra közös munkája.

A Felzárkóztatási Stratégia VI. fejezetének, illetve BM intézkedési tervének V. pontja szerint „elő kell segíteni a fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának kialakulását, ezért kiemelten támogatni kell az áldozattá és elkövetővé válásuk megelőzésére irányuló törekvéseket, programokat”. Az intézkedési terv V.1. és V.2. pontjai két részre bontják-e feladat-meghatározást. Az 1. és 2. pont vonatkozásában is ugyanazok a problémák merülnek fel, azonban a továbbiakban – tekintettel arra, hogy a civil szervezeteket a 2. számú feladat megvalósításában való közreműködésre kérték fel – csupán a V.2. pontban meghatározott feladatról írunk. A BM intézkedési tervének V.2. pontja szerint „[a]z iskolarendszerben nem elérhető cigány gyerekek és fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának erősítésére modellprogramot kell kidolgozni”. Érthetetlen, hogy a Felzárkóztatási Stratégiában megfelelő megfogalmazásban szerepeltetett célkitűzést miért változtatta meg a BM intézkedési terve, miért korlátozza a feladat célcsoportját – a BM közigazgatási államtitkára az alábbiakban hivatkozott levele szerint legalábbis megnevezésében – a cigány gyerekekre és fiatalokra.

A munkacsoportra szóló felkérés kézhezvétele után először az ORFK-nak e-mailben, majd a munkacsoport első ülésén a jelenlévő minisztériumok és állami intézmények képviselőinek jeleztük, hogy a munkacsoport elnevezésében szereplő „iskolarendszerben nem elérhető cigány gyerekek és fiatalok” megfogalmazás indokolatlanul etnicizál és stigmatizál, ugyanakkor magát az intézkedéssel érintett célcsoportot a szükségesnél szűkebbre szabja. A munkacsoport megnevezése azt sugallja, hogy pusztán a cigány gyerekek jogkövető magatartásával van probléma, miközben nyilvánvaló, hogy a jogkövető magatartás minősége nem etnikai vagy a szociális helyzet alapján meghatározható kérdés.

Magyar Helsinki Bizottság

TÁRSASÁG A SZABADSÁGJOGOKÉRT
TASZ

Levélben és személyesen is jeleztük, hogy a munkacsoportban kizárólag abban az esetben tudunk részt venni, ha annak elnevezését a Belügyminisztérium (BM) megváltoztatja, hiszen azok a civil szervezetek, amelyek a romák esélyegyenlőségéért, a velük szembeni megkülönböztető bánásmód visszaszorításáért küzdenek, egy eleve sztereotípiákon alapuló elnevezéssel létrehozott munkacsoportban nem vehetnek részt. A BM közigazgatási államtitkára 2012. március 29-én kelt levele arról tájékoztatott, hogy a munkacsoport elnevezését nem változtatják meg (legalábbis az intézkedési terv végrehajtásának éves értékelését megelőzően nem, amelynek időpontjában azonban munkacsoport már befejezte a modellprogram megtervezését). A BM annak ellenére nem módosítja az intézkedési tervet, hogy az minimális energiáfordítással teljesíthető lenne, valamint hogy a civil szervezetek javaslatát a munkacsoport első ülésén részt vevő belügyminisztériumi képviselő támogathatónak tartotta, és más állami szervezetek képviselői részéről sem mutatkozott ellenvetés a kérdésben. A munkacsoport megnevezése megváltoztatásának elmaradása miatt annak munkájában nem tudunk részt venni. Sajnáljuk, hogy emiatt az éppen csak megindult együttműködés véget ér.

Noha a munkacsoportban nincs lehetőségünk az együttműködésre, de fontosnak tartjuk, hogy a rövid közös munka során a BM intézkedési tervében meghatározott V.2. feladattal kapcsolatos tapasztalatainkról röviden tájékoztassuk Önöket.

A Felzárkóztatási Stratégiában meghatározott feladatokat elemeire bontja a BM intézkedési terve. A feladatok megvalósítását különböző háttérintézményekre bízta a minisztérium. Egyes feladatokhoz – így a V.2. feladathoz – nem rendel pénzügyi és/vagy humán erőforrást a kormányzat. A feladatok megvalósítására továbbá rendkívül szűk időkeretet állapít meg.

A szegénységben élők – és a közöttük felülreprezentált romák - társadalmi befogadása és felzárkóztatása Magyarország, így a kormányzat egyik legjelentősebb feladata. Ennek megvalósítása nyilvánvalóan évtizedeket, jelentős forrást igényel, eredményeket kizárólag holisztikus szemlélettel, komplex intézkedések révén lehet elérni. A szétaprózott, különböző felelősökre telepített, forrással nem támogatott, időben korlátozott feladatok ezt a célt nem szolgálják.

A BM intézkedési terve V.2. pontjában meghatározott feladat végrehajtásának felelőse az ORFK Közrendvédelmi Főosztályának Közterületi és Őrszolgálati Osztálya, holott a gyerekek és fiatalok jogkövető magatartását rendészeti eszközökkel, kizárólag a rendőrségre telepített feladat – akár mintaszzerű – teljesítésével nem lehet elősegíteni. A BM intézkedési terv V.2. pontjában meghatározott feladat végrehajtása kizárólag a különböző szakterületek együttműködésével valósítható meg, amelyre azonban kevés lehetőség van, tekintettel arra, hogy a feladat kizárólagos felelőse az ORFK, így más szervezetek együttműködésére csupán szíveségi alapon számíthat a rendőrség vagy a BM. Ez a parciális megközelítés értelmetlenné teszi az egyébként jó szándékúnak indult célkitűzés megvalósítását. Noha a minisztérium és a rendőrség is részt vesz különböző bűnmegelőzési programokban (TÁMOP 5.6 kiemelt projekt és pályázatok, valamint a Svájci Alap támogatásával kialakítandó közösségi rendőrségi projektek), az ezekkel való esetleges szinergiákat a BM intézkedési terve elkészítésekor nem vették figyelembe. Ugyancsak nem alapoztak a már működő programokra, azok eredményeire. Meglepő továbbá az is, hogy a feladat megvalósítását nem az Áldozatvédelmi és Bűnmegelőzési Osztályra bízták, hanem a közrendvédelmi állományra.

A feladat végrehajtása eleve megkérdőjeleződik azáltal, hogy sem az intézkedési terv, sem a Felzárkóztatási Stratégia nem rendel forrást (kivéve a 2011. évi költségvetési fedezetet, amelyet más feladatok megvalósítása következtében már korábban kimerült) a munkacsoporthoz vagy az általa kidolgozott modellprogram megvalósításához. A munkacsoport által kialakított modellprogram megvalósítására egy év áll rendelkezésre. Ez rendkívül rövid időszak, ha valóban komplex intézkedést szeretnénk megvalósítani. A modellprogram értékelésére két hónap áll rendelkezésre. Érdemi, alapos értékelés vagy a hosszú távú eredmények mérése nyilvánvalóan nem lehetséges ilyen rövid intervallumban. A modellprogram megvalósításának értékelése már csak azért is parttalan, mert a kiinduló helyzetet, az értékelés szempontjait, az eredményesség kritériumait előzetesen nem határozták meg.

Magyar Helsinki Bizottság

A fenti jellemzőket figyelembe véve a munkacsoport egyetlen lehetősége, hogy egy „minimál program” (pl. módszertani útmutató, intézkedési ajánlás) kidolgozását és megvalósítását tűzi célul. Ez azonban a cigány és/vagy hátrányos helyzetű emberek, gyerekek társadalmi befogadását, különösen a kérdés súlyára és nehézségére való tekintettel csak jelentéktelen mértékben segítheti elő, a befektetett energiával közel sem arányos mértékben.

Tekintettel a feladat megvalósítása alapfeltételeinek – így a széleskörű együttműködés, hosszú távú tervezés, forrás – hiányára a modellprogram eredményes vagy értelmes megvalósításához reményeket nem fűzhetünk. Ezért kérjük Miniszter Urat és Államtitkár Urat, hogy a feladat és az intézkedési terv felülvizsgálatáról – a BM intézkedési terve V. pontjának megfogalmazása módosításán túl is –gondoskodni szíveskedjenek, ezzel kerüljék el, hogy a munkacsoport, majd a rendőrség közterületi állománya feleslegesen dolgozzon olyan célok elérésén, amelyek a megvalósítás elemi feltételeinek hiányai miatt eleve lehetetlenek.

Tájékoztatjuk Önöket, hogy az ügyről a sajtót holnap fogjuk informálni.

Budapest, 2012. április 16.

Üdvözlettel:

dr. Dénes Balázs elnök, Társaság a Szabadságjogokért

dr. Kádár András Kristóf társelnök, Magyar Helsinki Bizottság

Mohácsi Erzsébet igazgató, Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyermeknek Alapítvány

dr. Muhi Erika igazgató, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda